

## Hur och varför Linux / Open Source?

Sammanfattning av en introduktion till konferensen *Linux / Open Source Forum 2004*.

av Monika Orski

Öppen källkod innebär att den som har rätt att använda programmet också har rätt att läsa och ändra koden, alternativt kan anlita någon annan för att göra det. **Den som har rätt till programmet har också rätt till koden.** Denna enkla definition räcker långt, även om den kan omformuleras på många olika sätt.

Vad innebär då denna rättighet på det rent praktiska planet? Som användare av öppen källkod får man

**kontroll** - friheten att vid behov byta leverantör utan att för den skull behöva byta system, samt att man aldrig kan tvingas taga ett system ur bruk för att tillverkaren inte längre vill erbjuda support.

**snabb utveckling** - även när man inte hittar färdiga lösningar behöver man oftast bara göra en liten del för att få tillgång till en stor helhet.

**stabila system** - det må vara roligare att prata om öppen källkod som någonting nytt, men i regel handlar det om beprövad teknik som ger stabila system.

**trygghet** - resultatet av att kombinera stabilitet med egen kontroll.

Detta kan också sammanfattas i uttrycket att öppen källkod har högt nallevärde.

Öppen källkod handlar alltså inte i sig om några stora nyheter, utan snarare om att principer som länge har fått dominera när vi bygger infrastruktur numera även syns i alla möjliga och omöjliga sammanhang, inklusive program som slutanvändaren själv ser.

Vad gäller infrastruktur kan exempellistan lätt göras mycket lång. Var och en av er brukar säkert, åtminstone indirekt, använda sig av program med öppen källkod ganska många gånger under en normal arbetsdag. Ett välkänt exempel är webservern Apache, som används av 60-80% av världens webplatser. Ett annat, troligen det mest välkända, är huvudtemat för denna konferens, nämligen Linux.

För att börja från början: **Linux** är ett operativsystem, vilket kortfattat kan beskrivas som det som gör en mängd hårdvara till en dator. Ur funktionell synpunkt - eller om man så vill ur systemadministratörens perspektiv - är Linux helt enkelt en variant av Unix. Unix har allt sedan de första versionerna från 1969-70 haft två principer

som är viktiga att minnas:

- Det är ett fleranvändarsystem
- Det är modulärt uppbyggt

Längst in i detta modulära system finns det som kallas för kärnan (kernel). När man talar om olika versioner av Linux är det oftast version av kärnan som är det väsentliga. Den nu gällande versionen heter 2.4.

Naturligtvis kan man plocka hem en kärna från nätet och börja bygga sin egen Linux-variant, men de flesta av oss föredrar att få en färdig distribution. En distribution innehåller betydligt mer än kärnan. Den omfattar dels den grundläggande kringbyggnad som gör kärnan till ett fungerande operativsystem, dels en större eller mindre mängd program som körs på detta operativsystem. En lång lista över publicerade distributioner finns på [www.linux.org](http://www.linux.org). Bland de mest kända distributionerna kan nämnas

- RedHat
- SuSE

Linux används idag i många sammanhang, från inbyggda system till skrivbordsdatorer. När man skall söka sig en leverantör av Linux-system kan det därför vara bra att först veta såväl vad man vill använda sin Linux-installation till som vilka typer av leverantörer den egna organisationen brukar fungera väl med - och välja don efter person.

Det sägs ibland att det är svårt att få support för program med öppen källkod. Ändå erbjuds sådan idag av företag i alla storlekar, färger och smaker, från IBM över halvstora konsultbolag till egenföretagare. Man kan också konstatera att fokus flyttas från inköp av licenser till inköp av tjänster kring programvaran. Därmed kommer vi på sikt antagligen att se en omfördelning från stora internationella mjukvaruföretag till mindre, lokala tjänsteleverantörer.

Det är alltså inte svårare att hitta leverantörer av program med öppen källkod än när det gäller proprietära program. Däremot är konkurrensen större, vilket gynnar köparen.